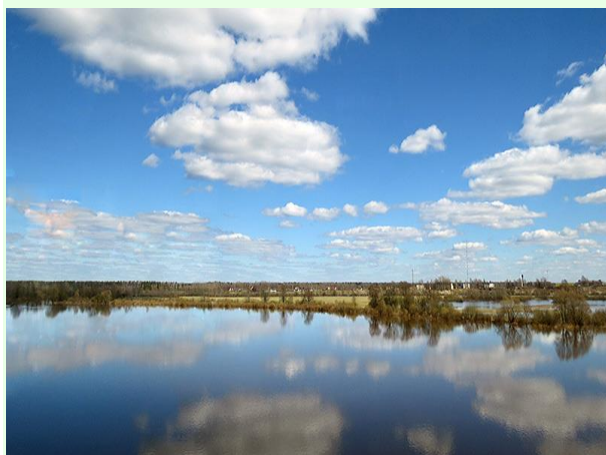

Võimalik vaid Venemaal
Tekst ja fotod Ülo Lippa alias Metsamesinik

Reisi korraldaja: MTÜ Alustame Algusest – vaata www.mesilaspere.com või www.maaelureisid.ee

2. mai, teisipäev

Kui teise mai hommikul Jüris ühe maja ees pealinna tipptunnile sarnanev liiklus algab, siis on naabritel asi selge – kohe algab järjekordne mesinike reis ja Marianne hoov sarnaneb järgmise nädala vältel pigem parklaga.

Harjumuspärase punase bussi asemel saabub päikesesäras mustana näiv tuliuus tumepruun Iveco. Mesinike ja nende varustuse lossimine läheb kiiresti, aga edasi sõita ei saa, sest üks inimene puudub. Natuke varavõitu plaanipärase 5%-lise loomuliku kao jaoks, kommenteerib Marianne nimekirjas näpuga järge vedades. Kui mesinikud on kaks ja tabel neli korda üle loetud, tuleb lõpuks viga välja – Tanel on kirjas kaks korda. Hetkel laiutab üksi kahel istmel, kas ka reisiraha topelt maksnud, seda asjasse segatud osapooled ei avalda.

Arvud klappima saadud keerab Jaan bussi nina Mulgimaa pealinna poole.

Keskpäevasteks koledusteks, ehk euroliidu piiri ületamiseks valmistudes annab Marianne tagasi meie passid, mis on vahepeal täitunud rohkete pitsatitega. Kuigi reis pidi olema 6-päevane, lubavad viisal kirjas olevad numbrid meil Venes olla terve nädala. Lisapäev on juhuks, kui keegi vahepeal kaduma peaks minema. Et kui ühe päevaga üles ei leia, las siis jääb pealegi...

Esimesed sõidutunnid mööduvad uinutava mootoriurina saatel. Üldine elavnemine toimub peale Tartut, kui Ülle valjuhäälselt aparatuuri näha nõuab. Millest teema alguse sai, ei mäleta enam keegi, aga eks igaüks mõtleb oma rikutuse piires ja vallandunud naeru ning kahemõtteliste repliikide põhjal võib mesinike rikutuse tasemest üsna ühemõttelise järelduse teha...

Kui Marianne teeb vaevu rahunenud reisilistele ettepaneku hakata tollikontrolli tarbeks ettevalmistusi tegema ja kaasavõetud alkoholipudelid laiali jagada, haarab kõiki järjekordne vaimustuse puhang. Paraku jääb eufooria lühikeseks, sest Aleksandri kinnitusel on kraam mõeldud kingitusteks, avamine rangelt keelatud ja korjatakse peale edukat piiriületust reisijuhi kindla kaitse alla tagasi. „Aaa...“ tõmbab Katrin teemale kurvalt joone alla, andes meie pettumuse ilmekalt edasi.

Põlvas teeme pikema peatuse ja toimub korrupsioonihõnguline lõunasöök. Asi pole mitte pakutava toidu aroomis, vaid selles, et einestamiskoha ning menüü on välja valinud Erki ja Eveli, kes ise reisil osalevad. Olgu kuidas on, kell üks on igati kohane süüa ja taldrikute tühjenemiseks kuluvat kiirust võib võrrelda ajaga, mis kulub sportautol sajakilomeetrise tunnikiiruse saavutamiseks.

Põlvast edasi sõites hakkab bussis levima ebameeldiv aroom. Esilagu vaatab igaüks altkulmu naabrile otsa, samuti enam kui küsiva pilguga lõunasöögi organiseerijate poole. Erki kinnitab, et tema ei tea midagi ja pakub, et äkki on põhjus Venemaa läheduses. Põllul traktori järel veetav pütt toob selguse – toimub heinamaa väetamine lägaga. Peagi jõuame tervistkahjustavate haisude haardest kaugemale ja enne kui hinge kinni pidavad reisilised ümber kukkuma hakkavad, muudab täisvõimsusel mõirgav ventilatsioon õhu taas hingamiskõlblikuks.

Täis kõht ja sume mootoriurin mõjuvad uinutavalt, aga seda naudingut pole pikalt, kui metsa vahele paigaldatud ajutise foori taha seisma jääme. „Kas juba piiril?“ hüüab vahepeal silma looja lasknud Katrin. Siiski mitte, tegu on vaid remonditava teelõiguga.

Veel veidi ja enne kolme peatume Koidula piiripunktis, kus tänase ilusa ilmaga on tööl hulk politseivormis säravaid blondiine. Näitsikud toimetavad kiiresti ning veerand tundi hiljem sõidame üle Piusa jõe Vene poolele. Ja seal hakkab alles seiklus peale.

Mesinikud lastakse peale pagasi läbivalgustamist nurinata edasi, isegi kotitäie pudelite peale piisab selgitusest „podarki“, aga bussi ümber algab lõputuna tunduv sebumine. Kõikvõimalikest luukide tagustest midagi kahtlustäratavat avastamata süüvivad ametnikud dokumentidesse nõukaaegse pedantsusega, leides sealt rea puuduseid. Ligi poolteist tundi selgitavad Marianne, Katrin ja bussijuht, et oleme rahumeelsed mesindusturistid ja kavatseme ööbida hotellides ning üleüldse end

enam-vähem viisakalt üleval pidada. Kella viie paiku ilmub tollipunkti järgmine buss, meid lubatakse edasi sõita ja ametnikud tormavad verejanuline pilk silmis uusi saabujaid peedistama.

Alles kindlalt Venemaa pinnal olles riskib Marianne reisikava tutvustada, eks meie siia riiki lubamine vist juuksekarva otsas rippus. Sügavsinises taevas särav päike on teeäärse kulu tuhkuivaks kõrvetanud. Kombest autoaknast hõõguvaid konisid välja nipsutada annavad tunnistust rohked põlengualad. Venemaa kärssab igast otsast, kommenteerivad teadjamaad vaadates järjekordset tossavat välja, mille servas tuletõrjujad kukalt kraatsides aru peavad. Erki on kusagilt välja võlunud kasti pirukatega. Nentides, et isegi mitte midagi tehes läheb kõht tühjaks, haaran sealt ühe ja lasen hea maitsta. Noolsirge tee ääres on põlengualad asendunud soistega, kus vaheldumisi räämas võserikule laiutavad Sosnovski karuputke väljad. Viimste kütuseaurude toel jõuame Pihkvasse ja esimeses tanklas saab bussi paak 61 eurosendise liitrihinnaga kütust pilgeni täis. Veel veidi keerutamist linna vahel ning poole seitsme paiku peatume hotelli ees, mille olevat välja pakkunud Jaan. Kõlab kahtlaselt, justkui vabandusena, aga nurisemiseks pole vähimatki põhjust. Katusekorruse tuba on mõnus ja isegi kaldlagi ei suuda positiivset muljet rikkuda.

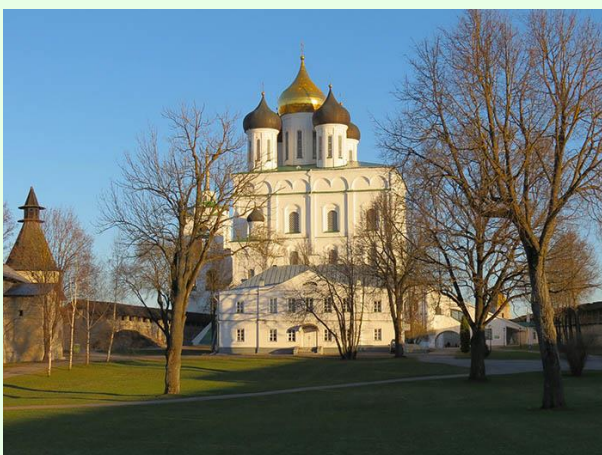
Erki ja Eveli asutavad linna peale, haagime Jaaguga neile sappa, sest Eveli kinnitab end siin korduvalt viibinud olevat ja rumal oleks kompetentse giidi tasuta teenust mitte kasutada. Jalutame jõekaldal ning uudistame Kremliit. Jah justnimelt Kremliiteks kutsuti enamikku Venemaal sajandeid tagasi püstitatud kaitseehitisi. Vaatamata hilisele õhtutunnile on vanakraamipood avatud, ajalooliste esemete asemel valime endale kaasaegsed külmpapimagnetid. Kui silti uskuda, peaks järgmisest trepist üles

minnes pühakotta saama, aga Jumal on tänaseks vastuvõtu lõpetanud ning oleme sunnitud lukustatud ukse ees taanduma. Ka meie järel tulnud seltskond üritab Issanda palge ette pääseda, erinevalt meist löövad nad trepile astudes risti ette, ukse avanemiseks sellest aga ei piisa.

Lõunaeine on jäänud kaugesse minevikku ja uurin Erkilt, äkki on tal veel mõni pirukas tagavaraks. Eitav vastus ning toidust rääkimine paneb ka teisi Pavlovi kutsikatena neelutama. Ei jää muud üle, kui järgenda Evelile, kes kinnitab end head söögikohta teadvat. Tee peal trehvame Tanelit ja nii meie viisik ühe avatud restorani uksest sisse end pressibki.

Kiirest õhtueinest ei tule välja midagi, Tanel on hoos ja ilmselgelt otsustanud meid oimetuks rääkida. Lõbusas seltskonnas möödub aeg märkamatult ja hotelli jõuame alles keskööks. Ei ole meie ainsad unetud, baaris istuvad Marianne ja Jaan täpsustades järgmise päeva marsruuti. Kus on, sinna tuleb juurde, mõne hetke pärast puistab lift meile täienduseks Marje ja Sirli. Reisil käies tuleb kõike püüda võtta nõ täie raha eest, seega kutsun nad linna peale diskole. Minu meelest igati hea plaan, aga jääb puudu kas veenmisoskusest või sarmist, naised annavad korvi ja tantsulka jääb tulemata.

3. mai, kolmapäev

Järjekordne kaunis hommik äratab meid enne seitset, haaran ühte kätte fotoka, teise kohvitermose ja lähen välja hommikust linnapilti uudistama. Peatselt pühade saabumisest annavad märku rohkearvulised lipud ja vimplid. Äsja trikoloori majale kinnitanud kojamees ronib redelist alla ja võtab hetkeks valveseisangu. Tänavatel liiklev masinapark on läbilõige maailma viimase viiekümne aasta

autotoodangust. Üksteise järel vuravad mööda tutikad pargimaasturid ja mitu aastakümnet vanad Žigulid, mis vaid omaniku tahtejõu najal koos seisavad. Operatiivvärvides 09-st ei saagi aru, mis ettevõtte oma see võiks olla. Üks kiri teatab, et politsei, selle all olev aga kinnitab – Ohrana. Vähemalt on Pihkva igati turvaline, siin tegutseb valvepolitsei!

Enne kümnet koguneme hotelli fuajeesse valmistudes ründama lähimat mesinduspoodi. Ärksamad on juba eelmisel õhtul selle asukoha välja peilinud ja kui suurem mass mesinikke kohale jõuab, on viimaseid minuteid suletud ukse taha tekkinud väike järjekord. Pisike poeke saab ukse avamise järel hetkega pilgeni täis, tekib tugev küünarnukitunne justkui hommikusel Lasnamäe bussis. Müüja ei lase end sellisest tunglemisest häirida ja peagi saavad esimesed ostjad oma kauba kätte. Kui nüüd veel uksest välja ka saaks... Kahe tunniga tekitame sellise käibe, et omanik võib vist nädalaks ukseid kinni panna ja puhkuse võtta.

Keskpäeval istume bussi peale, et sõita kindlust vaatama. Marianne palub teha nägude kontrolli küsides, kas kõigi toanaabrid on olemas. Et asi päris kindel oleks soovib Erki kontrollida üle ka voodinaabrite kohaloleku.

Eile sai kindluses juba käidud, nii jätkame Erki ja Eveliga kaubandusvõrgu läbikammimist võttes ette Pihkva keskturu. Muidu turg nagu ikka, tohututes kogustes riidekaupa, ostjaid liigub ringi umbes sama palju kui müüjaid või natukene vähem. Lihasaalis on liiklus veidi elavam, sisu aga jätab kustumatu mulje. Suurem osa pindu on kaetud vereplekkide ja mingite räbalatega, justkui kasutataks lihakehade tükeldamiseks lõhkeainet. Raudne tervis peab olema, kui siit ostetud toormest valmistatud toitu süüa!

Kella kaheks saame taas bussi juures kokku, et edasi Venemaa sünnilinna Veliiki Novgorodi poole sõita. Esimese tunni sisustab Aleksander tõestades oma fenomenaalset mälu, mille kõrval ka GRU peaarvuti odava taskukalkulaatorina tundub. Nimelt on ta kindluse ekskursiooni ajal kogu giidi jutu meelde jätnud ja nüüd esitab perfektselt selle eestikeelse variandi koos nimede ning daatumitega. Hiilgava ettekande lõpetab vaimustav aplaus, me tõuseks püsti ka, aga bussis on see veidi ebamugav, pealegi keelatud.

Tee on sirge ja enam-vähem sile, akna tagant libisevad mööda siniste majadega asulad vaheldumisi raagus võserikega. Ärivaistuga mammi müüb laastukorve laveerides enesetapjalikult kihutavate autode vahel, et suhelda teisel pool teed peatunud potentsiaalsete klientidega.

Veerand viieks oleme jõudnud Lugasse ning paras teha veidi pikem seljasirutus. Raudteejaama taga asuvas parklas tohivad parkida vaid ühissõidukid, nii jätab Jaan bussi tänava äärde seisma. Kuigi tee serva on paigaldatud jalakäijate liikumist takistav piire, ületavad sülemite järel ronimisega harjunud mesinikud selle mängleva kergusega.

Linn uimab varakevadises päikeselõõsas ja inimesi on tänavatel tagasihoidlikult. Hõredapoolses liiklusvoolus jäävad silma kümned PAZ-bussid, mis rohelise tule süttides mõirates paigalt võtavad, et siis järgmise foori taga pidurite kaebleva kriiskamise saatel peatuda. Kaasaegne kaubanduskeskus on selle suunas juhatavast sildist vaid natukene suurem, alles hiljuti valminud, mistõttu avatud vaid toidupood. Kahekordne turuhoone aga hoopis rikkalikuma valikuga, saadaval kõik eluks tarvilik, kaasa arvatud Venes elementaarne puskariaparaat. Kuigi ka mesindustegevuse juures võib seda vaja minna ei tihka keegi osta, sest tolliametnikega ühise keele leidmine võib osutuda raskeks.

Kell seitse jääme Novgorodi kõrvaltänavale seisma, sest hotelli parkla on sisehoovis ja bussi sinna mahutamise korral saaks momendiga täis. Läbirääkimised majutusasutuse administratsiooniga on kiired ja edukad, meile leitakse koht üsna peaukse lähedal. Tühjendame pagasiruumi kohvritest ning tormame otse üle tee sissepääsu poole saateks pidurikriginad ja vihaste autojuhtide mahlakad avaldused. Päevase päikese toel on avar tuba vaid veidi jahedam kui keskpärane Soome saun. Aknast avaneb õhtuses kuldses valguses kümblevale linnale vaimustav vaade. Täielikust idüllist jääb puudu vaid rohelus, rohked puud-põõsad on varakevadiselt raagus. Kinnitame Jaaguga, et ega me siia magama ei tulnud jätkates omaloomingulise päevaplaaniga, mis näeb ette suurejoonelise kindluse külastamise. Ajaloohõnguliste müüride vahel jalutamine tekitab mõningase nälgjatunde. Ülle ja Katrin on söögikoha juba leidnud ning veerandtunnise ekslemise ja korduvate telefonikõnede järel istume meiegi sama laua taga. Valin kindluse mõttes salati, pelmeenid pole minu lemmikud ja pealegi meenub hommikune pilt Pihkva lihaturust.

4. mai, neljapäev

Järjekordne säravalt alanud päev näib soosivat tegevusi õues, nii peaks ennelõunaks plaanitud mesilakülastus kujunema igati mõnusaks. Enne seda näeb kava ette peatust järjekordse mesinduspoe juures, samuti seal kõrval oleva turu külastamist. Et hommikusest väljapanekust parimad palad omale napsata viskame Jaaguga jalad kõhu alt välja jõudes turule enne, kui teised bussigi koguneda jõuavad. Turuhoone on täpselt see, mis Google piltidel kujutatud, paraku ei paista läheduses midagi, mis veidigi mesinduspoea sarnaneks. Pärast väikest konsultatsiooni kohalike inimestega jõuame selgusele, et midagi on väga valesiti. Lahke heas toitumises proua pakub end meile teejuhiks kinnitades, et plaanib liinibussiga just meid huvitava poe

lähedale sõita. Loobume suuremeelsest pakkumisest ja arutame kasvava murega, et kuhu küll bussirahvas sõidab, kas sinna kaugele poe juurde või siia turule. Pikalt vaevelda ei tule, majesteetlikult üle linnaliikluse kõrguv tumepruun buss juba tänavanurgalt paistab.

Kiire konsultatsiooni tulemusena otsustame kõigepealt vaadata siin ringi, seejärel otsida üles kadumaläinud mesinduspood. Kuppelkatusega turuhoone ümber askeldavad tunkedes töömehed ning seest kostub rütmilist toksimist. Astume räämas uste vahelt edasi, kus avanev pilt sarnaneb rohkem ehitustandri, kui müügikohaga. Välisseinte ääres on avatud vaid need üksikud poekesed, millede müüjad nii kõva kuulmusega on, et ehitusmürast end häirida ei lase. Põgeneme ebatervislikust piirkonnast jätkates vaatlust õuealal. Lembit teeb kaupa istikute müüjaga ning hoolimata meie kinnitusest, et neid üle piiri tuua ei lubata, valib omale rammusa sõstrapõõsa.

Vahepeal on Jaan kadumaläinud mesinduspoe kaardi pealt üles leidnud ja edasi sõites jõuame uuselamurajooni, kus reas asuvad korrusmajad vähimalgi määral mingile kaubandusele ei viita. Välimus on petlik ja ühe maja esimeselt korruselt leiame korterisse rajatud väheldase, kuid valgusküllase ja pedantselt puhta mesinduspoekese. Jättes kaks naist poodi klientidega tegelema tuleb sõbralik omanik bussi juurde rääkides huvilistele oma ärist ja üldisest mesindust Venemaal. Huvitava tõsiasi jääb kõrvu, et igal aastal on võimalik taotleda 50 tuhat rubla inventari ostmiseks. Eurodesse ringipanduna oleks see veidi alla 800 euro, pole just suur summa, aga riigipoolsest suhtumisest annab siiski väga selgelt märku. Poega lõpetanud, sõidame teisele poole Ilmeni järve Bronnitsasse oma rohkete videotega tuntust kogunud Megastarateli, kodanikunimega Aleksanderi juurde. Kaks

Sassi tervitavad teineteist ülevoolavalt ning poseerivad mesiniku reklaamkirjadega uue Niva taustal. Keskmiselt 150 perega mesilas tegeldakse peamiselt rändmesindusega. Hilise kevade tõttu on kõik tarud veel saeveski kõrval asuva mesindushooneks kohandatud pika kolhoosiaegse küüni ees. Kasutusel on peamiselt Dadant korpustarud, keskmised saagid küündivad 35-40 kiloni, möödunud ikaldusaastal vaid 15 kilo. Kehvale suvele on järgnenud sama nigel talvitumine, mil perede arv on kahanenud pea poole võrra. Lembit annab mesilasmürgiga ravimise kiirkursuse pannes jooginõult napsatud mesilasi Üllele valutava selja peale. Kas ei soostu mesilased nõelama või jätab ravitseja professionaalsus soovida, patsient hakkab juba külma kurtma ja seansi lõpuleviimiseks palub Lembit endale kedagi appi.

Mesilakäigu lõpetuseks sobib teha koos võõrustajaga üks ühispilt, paraku on ootamatult tekkinud 5% kadu. Kui meie mesilasse läksime, suundusid Marianne ja Katrin eemal künka tipus kõrguvat kabelit uurima. On nüüd teispoolsus nad endasse haaranud või kukkusid lahtisesse hauda, nägemisulatuses neid igatahes pole. Haaran telefoni ja valin numbri – kutsub, see on juba hea märk! Kiirest vestlusest selgub, et aeg hakkas otsa saama ja nad tulid meile mesilasse järgi. Arvestades seda, et tee peal me ei kohtunud, on nad suutnud umbes kolmesaja meetrilisel lõigul ära eksida. Linnainimesed... Kell näitab juba kolmandat päevatundi kui Novgorodi poole tagasi sõidame. Plaanis on leida veel üks mesinduspood ja peale ostude hotelli viimist keskenduda linna turismiobjektidele.

Pudeneme bussist välja remondis olevale tänavajupile ning Jaan sõidab hotelli juurde. GPS näitab, et peaksime olema lausa paarikümne meetri kaugusel, ees on aga varbaed ning sisehoovis ei paista midagi mesindusega sarnanevat. Ühest kangialusest õnnestub siiski majade vahele tungida ja ennäe imet, taga hoovinurgas on tõesti mingi paariruummeetri kunku, aga kui esimesena kohalejõudnud kiiresti uksest välja tagurdavad saab selgeks – osta pole sealt mitte midagi.

Hotell on kiviviske kaugusel, üle silla ja veel natuke, lühike jalgsimatk. Ilm on super ja kiiret pole kuhugi, seni ühtne mesinike seltskond jaguneb gruppidesse vastavalt sellele, kes läheb kohe hotelli poole, kes kaubandusse, kes aga plaanivad niisama kulgeda. Jääb loota, et need, kel orienteerumis- ja vene keele oskus kesised ikka grupijuhtide vaateväljas suudavad püsida.

Seisame Jaaguga kui kitsed kahe heinakuhja vahel. Ühele poole jääb uhke jalakäijate sild vana jõelaeva ning kindlusega, teisele poole mingi kaubamaja.

Mõningase paigaltammumise järel otsustame kõigepealt käia kaubamajas, seejärel üle silla kindluse kaudu hotelli minna.

Kolmekorruseline uhke hoone pole siiski mitte kaasaegne hüpermarket, vaid ehtsate turuputkade kogum. Vahekäigud on kitsad ja täiesti arusaamatu paigutusega, ilmselt on hoone plaani joonestanud firma põhitegevuseks labürintide projekteerimine. Kaotame esimese veerand tunniga suunataju otsides süveneva hirmutundega järgmised 15 minutit majast väljapääsu.

Taas ilmavalguse kätte jõudnud põgeneme meid alla neelata püüdnud hoonest kaugemale. Enne jalakäijate silda on mälestusmärk turistile. Enamasti püstitatakse mälestusmärgid hukkunutele, seega peame veidi aru, kas sillale minek on ikka turvaline või mitte. Vaadates aga enesekindlalt liikuvaid inimesi astume meiegi edasi nautides kauneid vaateid päikeses sillerdavale jõe. Eemalt läheneb puksiir lükates enda ees liiva vedamise pargast. Just seda näivad ootavat kolm sportlikku noormeest. Üks neist kinnitab pea külge seikluskaamera ja ronib teisel pool piiret asuvale lühikesele redelile ilmse kavatsusega silla alt läbi sõitvale praamile hüpata. Haaran kaamera püüdes ekstreemsportlase julgustükki videosse saada. Praamijuht rabab tüüri vasakule püüdes veidi kõrvale sõita, samuti annab meeleheitlikult sireeni. Viimasel hetkel lööbki kutt põnnama, ronib sillale tagasi, kolmik istub jalgratastele ja kaob enne politsei tulekut kiiresti.

Miks otse minna kui ringi saab, nii jalutame jõe äärt mööda ümber kindluse hotelli poole. Teispool vallikraavi on päikesepaiste kätte laiali laotunud ebarietatud olekus kogukas proua.

Aeg möödub märkamatu ja hotelli jõuame alles kella kuue paiku. Nii vara oleks paikseks jäämine jõhker inimsusevastane kuritegu, seega astume poole tunnise puhkuse järel majast välja teisele poole raudteejaama suunas. Vaevalt ümber maja nurga jõudnud trehvame karudega. Ei-ei, mitte Vene omade, vaid Eesti mesinike perekond Karudega! Maname ette sügavtõsised ilmed kinnitades, et läheme rongi peale. Mikskipärast nad ei usu, aga meiega samas suunas tulevad küll, uudishimul on suur jõud. Paljud lillepoed on Venes avatud 24/7 ja kuna üks selline just tee äärde jääb astun sisse ja küsin, kas tõepoolest jätkub ostjaid ka öötundideks. Müüja kinnitusel olevat öised ostjad peamiselt mehed, kes taignarulliga nuheldasaamise hirmus ilma roosikimbuta koduuksele ei julge koputada. Lisaks tuleb lilli väetada, vett vahetada, järgmise päeva tellimused kokku panna, nii et tegevust jätkub.

Karud on vahepeal kaduma läinud, meie jõuame jaama ja läheme läbi reisijatest tühja ootesaali madalale perroonile. Seal seisabki üks rong, vaguniuks kutsuvalt avatud. Kui juba üks lahti, siis tuleb ka sisse astuda ja roneingi vagunisse. Kahjuks ei jaga minu arvamust avatud uste kasutamise kohta nagu maa alt ilmunud korpulentne vagunisaatja, kes viskub nagu kanglane dzotile varjates tamburist edasipääsu oma kehaga. Kuidas nii suure naise seest nii kõrgetooniline kisa võib tulla, on omaette hämmastav, igatahes pean paremaks taanduda, enne kui sellise trompetihääle peale rohkem huvilisi tekib.

Minnes inimestevooluga kaasa liigume Jaaguga teisele poole raudteed jõudes veel värsket värvi järgi lõhnavasse kaubanduskeskusesse. Väljast on kolmekordne hoone

nagu kaasaegne ehitis ikka, klaas ja betoon, sees pole aga disaini pealt kokku hoitud. Läbi kolme korruse avaras aatriumis annavad ilmet ümarad kujundid ja valged värskusest säravad pinnad. Kiikame mitmesse poodi sisse, aga midagi näppu ei jää. Et päris asjata mitte lahkuda istume ühte kolmanda korruse söögikohta ja teeme kerge õhtueine.

Kui jalutuskäigult tagasi jõuame on kell alles kümme läbi, seega magamaminekuks liiga vara. Kuna hästi informeeritud allikad kinnitavad, et kindlus on öisel ajal väga huvitavalt valgustatud, siis suundume seda väidet kontrollima. Ei ütlekski, et see valgustatus väga kõrgel tasemel oleks, keskmine koolipoisi kolm. Seevastu turvalisusele on tublisti tähelepanu pööratud ning juba lühikese jalutuskäigu järel näeme kolme neljast politseinikust koosnevat jalgsipatrulli. Miks neid just niipalju korraga koos peab kõndima, kas nõukaaegne meetod, et üks vahistab ja kolm tükki vaatavad pealt?

5. mai, reede

Aknast sisse tulvav lauspäike on saanud sellel reisil juba igahommikuseks traditsiooniks. Nii ka täna, kuid õues on õhk justkui veidi kargem. Õö jooksul on haljasalal olevatele pinkidele tekkinud värsket värvi eest hoiatavad sildid, igati lõbus oleks need ära korjata, aga mul pole aega tulemust vaatama jääda.

Linnast tagasi jõudes kiirustan sööma, täna võtame suuna Pihkva poole ja mul veel kohver pakkimata. Ka restorani teenindus soodustab kiirustamist, vaevalt saan kahvli tühjale taldrikule pandud kui nõusid koristav tütarlaps selle minema viib. Mis seal ikka, võtan uue ja toon veel mõned vorstikesed, selle ajaga on usin näitsik sisse vehkinud kohvitassi.

Kuidagi õnnestub siiski soovitud toidukogus manustada, pakime kohvrid ning jääme ootama mesinik Jurit, kes lubas meiega hotelli ees kohtuda. Peagi saabubki tundmatut marki maastur koos Juri, tema rõõmsameelse abikaasa ja kahe mitte vähem rõõmsa taksikoeraga. Kuna mesiniku kaasa on diplomeeritud turismindusspetsialist, palun tal bussi istuda ja oma oskusi reisilistele demonstreerida. Ise maandun maasturisse asudes võitlusse koertega, kes mõlemad tingimata sülle püüavad ronida. Tee ääres vahelduvad pisikesed siniste majadega külakesed lossitaolistest ehitistest koosnevate asumitega. Seletan Jurile, mida tähendab sõna „lollideküla“.

Jurjevi mungaklooster jääb peaaegu tee äärde ja kuna me eriti tihti siiakanti ei satu, vaatame selle ka üle, seda enam, et meil on pädev giid omast käest võtta. Saame teada, et kõik piirkonna kloostrid-kirikud on ehitatud nii, et tornist oleks silmside naabritega. Nii liikus info peaaegu sama kiiresti, kui tänapäeval internetis. Mesila on Juril Kuritško külakeses Ilmeni järve ääres. Bussiga päris ligi ei saa, toimub lärmakas rongkäik saatjaks külaelanike üllatunud pilgud. Õu on korralikult hooldatud ja vana maja asemele kaasaegne, kuid olustikku sobiv ja pigem suvitamiseks mõeldud kahekordne hoone ehitatud. Suure krundi tagaservas asuvad isetehtud penotarude read justkui lahinguvalmis sõjamasinad. Kuulame-vaatame, mida Juri meile räägib ja siis muidugi mesilaste juurde. Kui eilsed mesilased pidasid end korralikult üleval, siis siinsed lendavad peamiselt astel eespool. Vähesed julgemad, kes suudavad rünnakule vastu seista, varjuvad mesindushoonesse ja kuulavad peremehe jutu teist osa. Korjemaaga pidavat tänavu probleeme tekkima. Kui vanasti oli ümberringi looduslik ja rikkalikult õitsev ala, siis sügisel künti 1700 hektarit üles ja esialgse plaani kohaselt pidavat enamik sellest vilja alla minema.

Kui kõik on saanud kätte nii nõelravi, samuti ka serveeritud tee ja küpsised, asutame edasi minema. Kuigi Katrin on juba pererahva taksidega pikalt vallatlenud ei saa ta jätta ka bussi juurde tulnud koera silitamata. Ilmselt pole see peni nii ülevoolavate austusavaldustega harjunud ja seekord päästab õmblema minekust hea reaktsioon. Katrin kiirustab bussi, ise solvunud, et tema armastuseavaldust millekski ei peetud. Kell üks jätame külakese rahva sajandi suursündmuse üle arutlema ja sõidame Šimski poole, et minna järgmisesse mesilasse. Aleksander Novgorodski ootab meid bensiinijaamas. Mesilasse jõudmiseks tuleb sõita 13 kilomeetrit teed, mille kate on segu asfaldist, kruusast ja aukudest.

Karpaatia ja Kraini mesilastega asustatud penotarud on õuel kahekaupa korrapäratutes ridades. Aga see olevat alles algus, mehel on arenguks lennukad plaanid. Enamiku meest müüb hulgihinnaga 300rubla/kilo, mis hetkekursi järgi teeb igati asjalikud 4,5 eurot. Kusjuures on müük nii edukas, et eelmise aasta 9-st tonnist alles vaid pool kilo enda tarbeks. Meekäitlusruum on sisustatud tehnika viimase sõna järgi. Olemas kaasaegne vurr ja väiksemat mõõtu kaanetusliin, põnevusega uurime mee peenfiltreerimise seadet. Ja otse loomulikult teeb ka Aleksander kraadidega meejooki, seni maitstutest parimat muide!

Ilmselt meejoogi mõjul hakkab jutt üha paremini sujuma kui tulevad Katrin ja teised mittemesinikud sibulakoogiga teatades, et nüüd on aeg hakata edasi sõitma. Koogi koha pealt ollakse esialgu väga saladuslikud ning seda me mitte ei usu, et nad vahepeal küpsetamisega tegelenud oleksid. Alles pika pinnimise peale tunnistavad, et jäid küla peal jalutades üht ilusat maja silmitsema ja said lahke perenaisega jutule, sealt siis ka see kook. Vaadates ümberkaudseid mitte just kõige jõukamaid, et mitte öelda vaeseid elamisi jääb vaid loota, et meie omad proual päris viimast hinge tagant ära ei viinud.

Kell näitab juba neljandat tundi pealelõunal kui Šimski poole tagasi sõidame, et teha üks luksuslik lõunaeine uhke nimega söögikohas „Prestiiž“. Teise korruse saali ongi kaetud pikk laud ja eelroaks antav maitsev salat kaob taldrikutelte sekunditega. Supi maitset pole ka viga, ainult et veidi soojem oleks võinud olla. Jahedavõitu ja maitsetu praad pakub kõige vähem elamusi, aga vähem kapriissemad söövad sellegi lõpuni.

Jaan on valinud Pihkva poole sõiduks mingi otsetee, mis on küll sile, see-eest uskumatult kõver. Peaaegu kogu tee on ääristatud majalobudikega, mis näivad püsti püsivat vaid tänu tugevama tuule puudumisele. Laudadega kinni löödud aknad jätavad mulje elanike valguskartlikkusest või tsivilisatsiooni puudumisest neis hoonetes. Mitmes kohas tehakse sildade remonti, informeeritumad kinnitavad, et sild peab sõja korral tanke kandma. No üldse ei ole rahustav informatsioon...

Poole üheksaks oleme jälle Pihkvas peatudes Rižskaja hotelli ees. Toad on tagasihoidlikumad ja pesuruumis dušši asemel lühike istevann. Vaatame Jaaguga oma valdused üle, puhkame veidi ja asutame välja, sest kinnitamata andmetel pidi just täna õhtul toimuma paraadi peaproov. Paraku jääme hiljaks nähes vaid etenduselt tagasipöördujaid.

Jõe ääres avastame huvitava geopoliitilise lahenduse. Nimelt seisab ühel kaldal suur valgustatud kiri mis teatab, et siit algab Venemaa. Seisame ise teisel kaldal pidades pikalt aru, mis riigi territooriumil asume.

Enne hotelli minekut astume sisse hilisel õhtutunnil avatud toidupoodi peatudes pikemalt mitmemeetrise meeriuli ees. Mõtiskluseks annab põhjust omapärane metamorfoos, mille käigus on 300-rublase hulgihinnaga mesi lettidele jõudes 200-rublaseks muutunud.

6. mai, laupäev

Reisi eelviimane hommik algab traditsioonilise päikese ja minu linnaringiga. Kontrastid on võimsad, kaasaegsete kõrghoonete rüpes asuvad varisemisohtliku välimusega talumajad, mille hoovide korrastamisega elanikud ülearu vaeva pole näinud. Inimtühjadel kõnniteedel on näha vaid üksikuid kojamehi, kes reedeõhtuse pidutsemise jälgi luuaga ämbritesse koguvad. Tühjas banaanikastis hiilib üksik kass

vaadates toidujäänuseid otsivat varest verejanulise pilguga.

Einestama saab talongi alusel. Katrin tahab vaid kohvi võtta, et siis seda õues nautida ja alles seejärel sööma tulla, aga ukstel istuv turske tädi on resoluutne. Kui sees siis sees, talong siia ja ei mingit teist korda seerimist edasi-tagasi. Lühikese vaidluse järel muutub turvatädi näost kommunistliku partei lipu karva, Katrin haarab toidutalongi ja põgeneb ilma kohvita õue. Lõpetan söömise ja lähen lohutan teda veidi.

Inimkaod on sel reisil tagasihoidlikud, paraku on jäägitult kadunud minu märkmik, kuhu reisikirja tarbeks ülestähendusi teen. Kui kõik võimalikud kohad läbi on otsitud soovib Sassa vaadata istme seljatoes oleva lauakese taha. Ja just seal kadunud ese on. Siit moraal – Aleksandri käest tasub kõike küsida!

Et mitte naisi diskrimineerida võtame suuna Tšerjohha poole kohtumaks Svetlana Vladimirovaga. Tema 180-pereline mesila asub kaugel metsade ja põldude taguses külakeses, mille kunagisest hiilgusest on säilinud vaid riismed ja üks suvilana kasutatav majake. Mesilased on tavalised nõelamishimulised, tarud aga enam kui kummalised meenutades korpustarusid, millele küljelt avatav kõrge kast ümber on ehitatud. Kui pere suuremaks kasvab, pannakse sinna kasti sisse õhukeseseinaline korpus, mida väliskest siis vihma ja muude ilmastikunähtuste eest kaitseb. Kui eelmised mesinikud kurtsid kes rohkem, kes vähem, nigelapoolset talvitumist, siis Svetlana kinnitab talvekaoks ümmarguse nulli. Ühe probleem on teise õnn ning juba on tellitud 150 mesilasperet, hind umbes 125eurot tükk. Lisaks tegeleb ta ka mesilasemade kasvatamisega ja kõige selle kõrvalt on jõudnud isegi kaks paksemat mesindusraamatut kirjutada. Ainuke, mis Svetlanale veidi meelehärmi valmistab, on piirkondlike seltside vilets olukord. Juriidiliselt on need olemas, koos aga praktiliselt ei käida ja koolitusi ei toimu.

Et vahepeal suuremasse suminasse natuke segadust tuua, on järgmine peatus ette nähtud Izborski vana kindluse juures. Tänav on kitsas ja kui bussiga enam edasi ei saa teeb Jaan ukseid lahti, et meid välja lasta. See aga ei meeldi teeäärses majas elavale tädikesele, kes kostitab bussijuhti väljenditega, mis pole siinkohal kirjapanekuks eriti sündsad. Füüsilisest arveteõiendamisest temperamentse mammiga lahutab meid vähe, napilt jõuab Jaan ukse sulgeda ja ohtlikust piirkonnast parkümmend meetrit kaugemale tagurdada.

Osa rahvast tormab toidu lõhna peale lähimasse söögikohta ja kui mina sinna jõuan, on viimasedki kohad laua taga hõivatud. Mis siis ikka, kui toidu nautimiseks olen hiljaks jäänud siis vähemalt kindlus on piisavalt suur ja sinna mahun ikka. Sees ringivaatamise eest küsitakse raha, edasi lipsates teen näo, et olen koos just praegu siseneva grupiga. Avar ja üksikute raagus puudega sisehoov sulandub ühtlaselt halliks tõmbunud taevaga. Ronin ühte torni ja klõpsin lõõtsuva tuule käes mõned pildid avastades lähedalasuva mesila.

Vallimäelt laskumine tagant lahtiste jalavarjudega on natuke probleemne, eriti läbi poolel nõlval kasvava võseriku tungimine. Kui mesila juurde olen jõudnud jääb seljataha arvestatava laiusega siht. Mesilaomanik on veidi hämmeldunud, ilmselt ei osanud tagahoovi kaudu rünnakut oodata. Vestleme mõne minuti tarude juures, mis näivad pärinevat samast sajandist, kui taamal kõrguvad müürid. Meesaagi üle vanahärra ei kurda, samuti polevat turustamisega probleeme, mis arvestades eespool olnud turistide horde on enam kui ilmne.

Kui kindluse, selle ümber strateegilistele ristmikele paigutatud turistilõksude ja lõunaeinega ühele poole saame, ootab ees mesindusmuuseum. Ei saa öelda, et mesindus seal peamine oleks, meile avaneb meeletu kogus unikaalset talutehnikat,

osa vanade hoonete seintel eksponeeritud, osa lihtsatesse varjualustesse kuhjatud. Aga vurride valik on muuseumis igati asjalik, koguni kaks puust radiaalvurri.

Perenaine on meid oodates veetnud aega peenramaa korrashoiuga, peseb käed ning teeb lühikese ekskursiooni. Mesinike grupe näib siia üliharva sattuvat, sest proua on mesindusest rääkides silmnähtavalt ebakindel. Enamasti täidab giidi rolli üks muuseumiga seotud olev mesinik, paraku tegeleb hetkel kulupõlengu kustutamisega oma mesilas.

Ringkäigu lõpetab degusteerimine, kus mesindusmuuseumile ebatraditsiooniliselt on pearõhk veinidel. Kuigi mul on juba hommikust peale kõhus kergelt õõnes tunne, mekin kõiki pakutavaid sorte. Kohutav, milline hapu vesi, küsin mett juurde, lahustan veinis ja saab päris hea joogi.

Kui küpsised, mesi ja veinid otsas, teeme bussi taustal veelkord ühispildi ja võtame suuna Petseri poole. Öömajaks seekord tagasihoidlikum hotell nimega „12 kuud“. Registratuuris kuluv aeg õigustab igati majutusasutuse nime. Sõstrasilmne näitsik palub täita peotäie pabereid, toavõtmete ja bürokraatiaga tegelemine tekitab totaalse segaduse ja vaid imeväel ei jää keegi tänavale ööbima.

Kolmene tuba on lihtne ja meenutab pigem odavamamat motelli, aga puhas ja soe, pealegi ega me siia pikalt jää. Selle kinnituseks paneme ukse enda järelt kinni minnes kloostrit vaatama. Naised peavad sissepääsuks katma pead rätiga ning seeliku selga tirima. Kes pole kodust sobivaid riideid kaasa võtnud saab end vajalikuga peavärava juures varustada. Seelikute valik on mõeldud peamiselt peene pihaga näitsikutele. Üks nooremapoolne neiu, kelle toiduratsioon ilmselgelt nihkes on, suudab paeltega seelikust vaevu midagi põlletaolist endale ümber vedada.

Kloostris elutsevad mungad liiguvad ringi stoilise rahuga laskmata turistide hordidest end raasugi segada. Isegi teenistust saan mitu minutit filmida, enne kui keegi paduusklik turist märkab ja valjuhäälselt siunama pistab. Jumala viha on kole, peidan kaamera taskusse, mine tea, äkki on mees masinapurustajate ühingu liige ka. Uspenski kiriku ees olevast kaevust me püha vett igaks juhuks ei võta. Vaadates ümberringi äraseletatud ilmel kõndivaid ja omaette pomisevaid inimesi ei saa olla päris kindel, kuidas selle vee joomine meie vaimsele tasemele mõjuks. Taas tuppa jõudnud peame aru, mis veel ette võtta. Sama küsimusega saabuvad Tanel, Erki ja Eveli ning viimase liitri meduvuhha toel jätkub arupidamine kella üheni öösel.

7. mai, pühapäev

Tõusen kell viis. Jumala viha filmimise pärast on minu peale langenud ja eilne õõnes tunne muutunud veel painavamaks. Nii veedan ärkveloleku esimesed tunnid kulgedes edasi-tagasi trajektoiril voodi – tualett, mis Murphi seaduse põhjal on korruse peale ühine ja kaugemal nurga taga. Toakaaslased on osavõtlikud ja sunnivad mind neelama aktiivsütt, veel mingeid kummalise nimega tablette ja mis kõige kohutavam – Jessentuki mineraalvett. Pikapeale annavad vastumeetmed tulemuse, sisemusest kostuvad ebamaised korinad lõpevad ja selleks ajaks kui edasi sõitma hakkame, on peaaegu inimese tunne.

Pidustused on peagi algamas ja mitmel pool näeb paraadvormis sõjaväelaste gruppe ja lippudega inimrühmi relvastuse väljapanekuid uudistamas.

Piiri ületamine toimub probleemideta. Tunni ajaga oleme valmis oodates veel Lembitut, kes on langenud hoolikama uurimise küüsi. Kümnekond minutit hiljem saab ta siiski loa Eesti pinnale astuda, turvaruumis toimunust meile ülevaadet ei

anta.

Ja ongi sõit selleks korraks läbi. Esimesed reisilised lähevad maha Põlvas, järgmisena peatume Tartus, edasi tuleb muidugi tegevjuht koju viia ja kell seitse astuvad viimased mesinikud Tallinnas bussist välja.

Päikeseliste kohtumisteni järgmistel sõitudel!

Tagasi ülesse